

LỐI SỐNG CỦA DOANH NHÂN VÀ VIỆC HOÀN THIỆN CÁC CHẾ ĐỊNH BẮT BUỘC

THE LIFE OF BUSINESS AND THE COMPLETE OF REQUIRED REGULATIONS

Nguyễn Hoàng Phương

Học viện chính trị khu vực 2

ngohoangphuong11@gmail.com

Tóm tắt: Để lối sống doanh nhân ngày càng hoàn thiện, nhà nước cần xây dựng những chuẩn mực mới về doanh nhân phù hợp với chuẩn mực xã hội và nền kinh tế thị trường định hướng Xã hội Chủ nghĩa. Đó là những doanh nhân có ý chí vươn lên, có lòng tự tôn dân tộc, có năng lực cạnh tranh và khả năng hội nhập, có đạo đức trong kinh doanh; biết kết hợp hài hòa lợi ích cá nhân, lợi ích doanh nghiệp và lợi ích xã hội; sống trong sạch, lành mạnh, quan hệ tốt với người lao động; tăng cường và đa dạng hóa các hình thức tuyên truyền để thay đổi nhận thức của xã hội đối với doanh nhân, cũng như tạo hình ảnh doanh nhân trong chế độ Xã hội Chủ nghĩa, hướng doanh nhân không ngừng hoàn thiện mình để trở thành những doanh nhân chân chính. Các doanh nhân cần tích cực tham gia các hoạt động giữa doanh nhân với nhau, cởi mở trong giao tiếp, nâng cao tinh thần đoàn kết giữa các doanh nhân, loại bỏ tư tưởng lợi ích cá nhân, tham gia các chương trình đào tạo và đào tạo lại, bổ sung kiến thức chuyên môn, không ngừng học tập, tuân thủ và trau dồi thêm hiểu biết về luật pháp để tránh những sai phạm trong kinh doanh ảnh hưởng đến cá nhân, doanh nghiệp, đất nước, có ý thức trách nhiệm với cộng đồng và phải biết quản lý và có tầm nhìn chiến lược, phải có sự sáng tạo riêng, tạo sự khác biệt, đam mê, ổn định trong tư duy và nhạy bén trong hành động. Doanh nhân có tâm phải là người tổ chức được bộ máy, dùng được nhân sự và điều hành hiệu quả. Nhìn chung, lối sống tốt chính là nền tảng cho sự phát triển trong công việc cũng như bộ mặt của xã hội, vì thế một thể hệ doanh nhân tốt cũng là biểu trưng cho một xã hội phát triển, văn minh và tiến bộ đồng thời hoàn thiện định chế bắt buộc nhằm đóng góp nhiều cho đất nước và xã hội,

Từ khóa: Lối sống doanh nhân, định chế bắt buộc.

Chỉ số phân loại: 3.4

Abstract: In order for the entrepreneurial lifestyle to be more and more complete, the state needs to build new standards of entrepreneurship in accordance with social norms and a socialist-oriented market economy, which are entrepreneurs with will rise up, have national pride, have competitiveness and ability to integrate, have ethics in business; know how to harmonize personal interests, business interests and social benefits; living clean, healthy, good relationship with workers; Strengthening and diversifying forms of propaganda to change the perception of society for entrepreneurs, as well as creating a business image in the socialist regime, leading entrepreneurs to constantly improve themselves to become Entrepreneurs need to actively participate in activities between business people together, open in communication, improve the spirit of solidarity among entrepreneurs, eliminate the ideology of personal interests and participation participate in training and retraining programs, supplement professional knowledge, constantly study, comply and cultivate more knowledge about the law to avoid mistakes in business affecting individuals and businesses, the country, has a sense of responsibility to the community and must manage and have a strategic vision, c It has its own creativity, creating a difference, passion, stability in thinking and sensitivity in action. Entrepreneurs must have the organization of the apparatus, use human resources and operate effectively. In general, a good lifestyle is the foundation for the development of work as well as the face of society, so a good generation of entrepreneurs is also a symbol of a developed, civilized and progressive society. the completion of compulsory institutions to contribute much to the country and society,

Keywords: Entrepreneurial lifestyle, compulsory institutions.

Classification number: 3.4

1. Giới thiệu

Ngày nay, doanh nhân không còn là khái niệm xa lạ đối với xã hội, khi mà nền kinh tế phát triển thì hai từ “doanh nhân” ngày càng

trở nên phổ biến. Trên thế giới nói chung và Việt Nam nói riêng, đã có rất nhiều doanh nhân thành công và nổi tiếng, chính vì thế, xã hội ngày một quan tâm hơn đến công việc cũng như những yếu tố đời sống của tầng lớp

doanh nhân. Theo từng thời điểm phát triển của xã hội, từng môi trường sống và làm việc, doanh nhân cũng sẽ có những đặc điểm, những lối sống khác nhau. Lối sống của doanh nhân Việt Nam hiện nay được hình thành từ rất nhiều yếu tố, từ những yếu tố thuần túy của người Việt Nam, còn có những yếu tố được ảnh hưởng từ việc giao lưu, học hỏi với bạn bè quốc tế để phù hợp với thực tiễn phát triển của xã hội. Vì thế, lối sống doanh nhân Việt không chỉ đơn thuần là cách sống của một bộ phận cá nhân trong xã hội mà chính là phản ánh một phần bản sắc dân tộc, phản ánh mức độ phát triển của Việt Nam đối với quốc tế. Tầng lớp doanh nhân hiện nay ngày càng nhận được nhiều sự tôn vinh, trân trọng của xã hội vì vai trò quan trọng cũng như những đóng góp cho xã hội. Từ đó những triết lý, các quan điểm sống của các doanh nhân cũng tạo nên ảnh hưởng nhất định đến suy nghĩ của rất nhiều thế hệ đặc biệt là thế hệ trẻ hiện nay. Chính vì tầm quan trọng và sức ảnh hưởng đối với xã hội nên việc tìm hiểu rõ hơn về lối sống của tầng lớp doanh nhân là hết sức cần thiết, bài viết giúp chúng ta có cái nhìn đúng đắn và sâu sắc hơn về tầng lớp này, xác định được những ưu khuyết điểm từ đó có những cải thiện tích cực để đội ngũ doanh nhân Việt Nam không chỉ là những người giỏi trên thương trường mà còn là tầng lớp đáng để xã hội hướng tới học hỏi.

2. Thực trạng lối sống của doanh nhân Việt Nam hiện nay

Thế hệ doanh nhân xuất hiện cuối thập niên 1990 và 2000, là thế hệ tiếp cận được kiến thức kinh doanh, sản phẩm ở các nền kinh tế thị trường, công nghệ thông tin và nguồn tài chính, đầu tư từ bên ngoài. Một số bị “cuốn vào” do sở thích và đam mê. Tự tin trong điều hành và có khả năng hơn trong việc làm cầu nối bên trong và ngoài nước cũng như thế hệ doanh nhân tiếp theo. Thế hệ doanh nhân 8X, 9X mới xuất hiện trong vài năm gần đây, một số nhỏ kế thừa thế hệ đầu, được đào tạo từ nước ngoài, có khả năng ngoại ngữ và tự tin trong giao tiếp. Tuy nhiên thế hệ doanh nhân này được cho là thiếu kinh nghiệm và tính chịu đựng trong môi trường kinh doanh lắm nhiều khê và đầy phức tạp như hiện nay, rất khác với những gì họ được đào tạo tại nước ngoài. Doanh nhân Việt Nam thuộc thế hệ trước đã

được tôi luyện, trải nghiệm trong môi trường khó khăn đó, tính chịu đựng và kiên nhẫn của họ rất cao, rất bén nhạy trong xử lý tình huống, rất tiếc là mang tính đối phó nhiều hơn là sáng kiến chủ động. So sánh với doanh nhân thế giới, tuy môi trường kinh doanh trong nước có phần nào cởi mở và thuận lợi hơn so với hai thập niên trước, thế nhưng nhìn về cấu trúc và vận hành kinh tế còn nhiều bất cập, dẫn đến rủi ro cao. Do phải đối diện hằng ngày với bất cập rủi ro trong môi trường kinh doanh, phần lớn doanh nhân Việt Nam có thói quen không dám nghĩ xa và xây dựng chiến lược lâu dài, khác với doanh nhân phương Tây. Sự tin cậy trong công việc cũng là một trở ngại lớn, có khuynh hướng tập trung vào người thân và gia đình, dẫn đến quy mô nhỏ, doanh nghiệp gia đình, không tận dụng khai thác được tài năng và trí tuệ trong xã hội. Tâm lý trọng danh hơn lợi của truyền thống văn hóa dân tộc Việt Nam vẫn còn ảnh hưởng đến tư duy của doanh nhân ngày nay. Do vậy, khát vọng kinh doanh của doanh nhân Việt bao gồm cả hai yếu tố danh và lợi. Bên cạnh đó, Việt Nam có truyền thống giống một số nước, trong đó có Trung Quốc, là “doanh nhân làm quan” - đặc điểm này vẫn ảnh hưởng đến tư duy nghề kinh doanh ngày nay, nhất là khi loại hình doanh nghiệp, tổ chức kinh doanh nhà nước đang phổ biến và nắm vai trò chủ đạo trong nền kinh tế. Khát vọng thành đạt của doanh nhân trong khối doanh nghiệp nhà nước có nét đặc thù hơn so với doanh nghiệp tư nhân ở chỗ là họ theo đuổi công danh nhiều hơn là thành quả về kinh tế. Trên thực tế, doanh nhân thành đạt có xu hướng dịch chuyển sang “chính trường”, gây ra tác động vừa tích cực vừa tiêu cực đối với đời sống chính trị, kinh tế và xã hội đất nước. Doanh nhân Việt Nam được đánh giá là có tính năng động, linh hoạt, thích ứng nhanh, song lại yếu về năng lực dự báo và năng lực hoạch định chiến lược. Con người Việt Nam dung hợp trong tiếp nhận, mềm dẻo, linh hoạt, biến hóa trong đối phó. Với đặc tính truyền thống này, trong bối cảnh hội nhập quốc tế ngày nay khiến doanh nhân Việt Nam có khả năng tiếp nhận nhanh các công nghệ, thành tựu của thế giới, tiếp biến được các kinh nghiệm kinh doanh quốc tế để rút ngắn khoảng cách về trình độ kinh doanh với các

nước phát triển. Tính cách mềm dẻo, linh hoạt, hòa hiếu sẽ tạo lợi thế và phù hợp với tinh thần phổ biến ngày nay trong đàm phán, thương lượng kinh doanh là hài hòa, đôi bên cùng có lợi (win - win). Ngoài ra, tính linh hoạt, mềm dẻo cũng sẽ tạo cho doanh nhân Việt Nam khả năng thích ứng nhanh, khả năng đối phó tốt với những biến động của môi trường kinh doanh cũng như sự thay đổi trong nội bộ tổ chức. Đây chính là yếu tố tạo dựng khả năng quản trị rủi ro cho doanh nhân. Tuy nhiên, tính linh hoạt ở doanh nhân Việt Nam rất dễ dẫn đến tư duy không nhất quán, thiếu nguyên tắc hay thói quen tùy tiện, ảnh hưởng đến chữ “tín” trong kinh doanh. Đối với những người trực tiếp làm việc dưới quyền quản lý, trước đây, lãnh đạo doanh nghiệp thường có tư tưởng am hiểu hết mọi kiến thức và quyền lực rất tập trung. Cho nên các nhà lãnh đạo doanh nghiệp ở thế kỷ 20 quan hệ với nhân viên của mình chủ yếu để ra mệnh lệnh và yêu cầu họ thực hiện. Nhưng trong thời buổi hiện nay những doanh nhân, nhà lãnh đạo hiện đại chuyển từ việc chỉ ra mệnh lệnh sang thái độ phục vụ cho nhân viên của mình, trao quyền cho họ nhiều hơn, trao đổi và dành thời gian chia sẻ với họ nhiều hơn, tạo cho nhân viên niềm tin vào bản thân và doanh nghiệp, tự tin vượt qua những khó khăn, thử thách của công việc. Nền kinh tế thị trường đòi hỏi mỗi người kinh doanh phải lập tức từ bỏ thói quen trông chờ, ỷ lại vào Nhà nước, sớm chuẩn bị cho mình tính cơ động cao về nghề nghiệp, tức là phải bám sát thị trường, nhạy bén với thị trường, đáp ứng tốt nhất, nhanh nhất những nhu cầu của thị trường, gắn chặt sản xuất với tiêu dùng. Dễ nhận thấy rằng, trong hoạt động kinh doanh, các doanh nhân Việt Nam ngày càng trở nên năng động hơn, sáng tạo hơn, có tính cách mạnh mẽ, tự tin hơn... Những phẩm chất đó đã chứng tỏ ở họ có một nhân cách độc lập, tự quyết định lấy số phận của mình, tự chịu trách nhiệm về những hành vi, những quan hệ của mình đối với người khác và đối với xã hội. Sự tự khẳng định một nhân cách độc lập, có trách nhiệm với xã hội, với người khác cũng chính là sự khẳng định những phẩm chất đạo đức cá nhân. Theo nghĩa đó, cơ chế thị trường trong khi tạo điều kiện thuận lợi cho sự phát triển kinh tế cũng đồng thời tạo điều

kiện cho sự phát triển nhân cách đạo đức của doanh nhân Việt Nam ngày nay.

Từ việc phân tích thực trạng lối sống doanh nhân Việt Nam hiện nay rút ra một số ưu điểm và hạn chế như sau:

Ưu điểm

Doanh nhân Việt Nam, từ xa xưa, đến cận đại và thời đại hiện nay, đã dần dần khẳng định vị trí và sự đóng góp của mình vào công cuộc phát triển chung của đất nước, đã vượt qua biết bao nhiêu nhọc nhằn, lầm lẫm, có lúc nhục, có khi vinh, trong những biến cải thăng trầm, dâu bể của nước non. Thể hệ doanh nhân Việt hiện nay đã có những thay đổi nhất định, song không quá nhiều so với trước đây, bởi tình hình kinh tế vẫn tiếp tục khó khăn, khiến doanh nhân Việt không có nhiều cơ hội để hoàn thiện bản thân, mà thay vào đó họ phải tập trung để có thể tồn tại. Tuy nhiên khó khăn mới thử được sức chịu đựng bền bỉ của doanh nhân Việt. Trong suốt những năm vừa qua, từ 2008 đến 2012, 2013 là những năm tàn phá khốc liệt đối với doanh nghiệp Việt, bào mòn tài sản, sức lực và sự kiên nhẫn, quyết tâm của doanh nhân. Phần đông trụ lại được, không bị vỡ trận hàng loạt điều này cũng chứng tỏ doanh nhân của chúng ta có sức chịu đựng rất cao. Ưu điểm lớn nhất của doanh nhân Việt Nam hiện nay là sự gan lì và năng động. Gan lì ở chỗ họ chịu được những khó khăn của nền kinh tế trong thời gian vừa qua. Còn năng động ở chỗ họ đã tạo ra được nhiều cách để tồn tại và phát triển, để vượt qua khó khăn đó. Đối với thế hệ mới - thế hệ doanh nhân trẻ, theo tác giả họ có ưu thế là trình độ. Rất nhiều doanh nhân trẻ đã thành đạt nhanh chóng, không phải dựa trên tài sản mà dựa trên trí tuệ, bằng cách huy động vốn, tham gia đầu tư chứng khoán, xây dựng lên rất nhiều công ty lớn mạnh.

Hạn chế

Tuổi đời trẻ, ảnh hưởng nhiều tới tính năng động, ý chí dám chấp nhận rủi ro, thách thức, khả năng học hỏi và sức làm việc của doanh nhân. Ở một góc nhìn khác, việc dám đối mặt với rủi ro trong quyết định của một bộ phận doanh nghiệp Việt Nam vẫn mang nặng tính “liều”, quyết định mang tính thiếu nhận thức và hiểu biết. Có thể nhận thức những “rủi

ro trong những quyết định dám chấp nhận rủi ro” của doanh nghiệp Việt Nam như: Thiếu những qui tắc khôn ngoan trong việc chấp nhận rủi ro và thiếu kỷ luật trong việc tuân thủ nguyên tắc này; đơn giản hóa những qui trình kinh doanh; chưa đo lường và lượng hóa được những rủi ro. Doanh nhân Việt Nam còn yếu kinh nghiệm lãnh đạo, quản lý, nghệ thuật trong kinh doanh chưa điêu luyện; kiến thức về thị trường quốc tế, về kinh tế các nước còn sơ sài; chưa dành nhiều thời gian tham dự các buổi hội thảo trong nước hoặc quốc tế hay với các ban ngành, chuyên gia tư vấn... để tích lũy kiến thức, kinh nghiệm, kỹ năng, tăng năng lực dự đoán thị trường. Điểm yếu của doanh nhân Việt Nam là dù sở hữu các doanh nghiệp có vốn ít, khả năng cạnh tranh chưa cao, nhưng lại thiếu cởi mở, đoàn kết, đôi khi còn chơi xấu, cạnh tranh nhau không lành mạnh ảnh hưởng đến hiệu quả kinh doanh.

Điều cuối cùng, đó là một số người trong doanh nhân thiếu tầm nhìn xa trông rộng, muốn được hưởng thụ, tự mãn rất sớm và phung phí. Thế hệ doanh nhân trẻ cũng có nhiều khuyết điểm. Họ thành công nhanh nên dễ đi đến kiêu ngạo, đầu tư vượt khả năng thực hoặc đầu tư trên nhiều mặt trận, lĩnh vực mà họ không kiểm soát được. Tinh thần đoàn kết là một trong những điểm yếu lớn nhất của doanh nhân Việt. Thường các doanh nhân Việt có đoàn kết, nhưng chỉ trong một giai đoạn ngắn và không hiệu quả. Doanh nhân Việt hiện nay cũng có điểm yếu là chỉ nghĩ đến cái lợi trước mắt, không liên kết với nhau, hoặc kể cả có hợp tác với nhau thì cũng chỉ thủ điều lợi về mình và tìm mọi cách để đạt được cái lợi lớn nhất trong sự liên doanh, liên kết đó. Ngoài ra, thiếu trình độ học vấn uyên thâm. Phần đông doanh nhân Việt Nam trưởng thành từ trong kinh nghiệm. Một số ít khởi nghiệp qua đào tạo nhưng không được đào tạo bài bản. Kiến thức của họ chỉ chuyên về lĩnh vực họ kinh doanh. Doanh nhân Việt không có một kiến thức phong phú, uyên thâm về các lĩnh vực hỗ trợ cho kinh doanh như chính trị, nghệ thuật, khoa học...

Chính vì không có đầy đủ học vấn nên doanh nhân Việt còn thua kém nhiều mặt so với doanh nhân thế giới và chưa thực sự khẳng định được vai trò của mình trong xã hội. Ý

thức tuân thủ pháp luật còn yếu, nhiều doanh nhân còn lợi dụng khe hở của pháp luật để lách luật trong hoạt động kinh doanh.

Qua phân tích thực trạng doanh nhân Việt Nam hiện nay tác giả đã tìm ra những ưu điểm, hạn chế từ đó làm cơ sở cho việc đề xuất lối sống của doanh nhân Việt thời đại này và hoàn thiện các định chế bắt buộc.

3. Một số đề xuất về xây dựng lối sống của doanh nhân Việt Nam hiện nay và hoàn thiện các định chế bắt buộc

Một là: *Đối với Nhà nước phải xây dựng văn hóa doanh nhân Việt Nam hiện đại, đậm đà bản sắc dân tộc.* Xây dựng văn hóa doanh nhân là một trong những nội dung quan trọng để xây dựng đội ngũ doanh nhân chuyên nghiệp, có chất lượng; có năng lực lãnh đạo, quản lý; có đạo đức tốt, quan tâm đến đời sống vật chất, tinh thần của người lao động, phát triển vì lợi ích của cộng đồng và toàn xã hội. Cần tập trung thực hiện một số nhiệm vụ sau: Xây dựng những chuẩn mực mới về doanh nhân phù hợp với chuẩn mực xã hội và nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, đó là những doanh nhân có ý chí vươn lên, có lòng tự tôn dân tộc, có năng lực cạnh tranh và khả năng hội nhập, có đạo đức trong kinh doanh; biết kết hợp hài hòa lợi ích cá nhân, lợi ích doanh nghiệp và lợi ích xã hội; sống trong sạch, lành mạnh, quan hệ tốt với người lao động.

Hai là: *Không quá chú trọng đến danh lợi, quyền lực.* Không quan tâm đến xếp hạng, đến thương hiệu cá nhân, mà dành sự quan tâm cho “việc làm được cái gì cho đời, mang lại cái gì cho xã hội, cho khách hàng hoặc nói rộng ra là cho dân mình”. Cần tích cực tham gia các hoạt động giữa doanh nhân với nhau, cởi mở trong giao tiếp, nâng cao tinh thần đoàn kết giữa các doanh nhân, loại bỏ tư tưởng lợi ích cá nhân. Quán triệt tư tưởng chơi xấu với đối thủ, giữ môi trường kinh doanh trong sạch, lành mạnh.

Ba là: *Học tập không ngừng.* Luôn rèn luyện, chống lại sự lão hóa nhất là lão hóa tinh thần. Coi việc rèn luyện bản thân là cảm hứng tự nhiên, uốn nắn và kiểm điểm hằng ngày như một thói quen. Ngoài nền tảng, kỹ năng cần thiết, các doanh nhân cần liên tục tham gia các

chương trình đào tạo và đào tạo lại, bổ sung kiến thức chuyên môn. Vì thế, các doanh nhân Việt Nam cần trao đổi, học tập, vận dụng kinh nghiệm quốc tế, tạo sự thay đổi trong tư duy và ý chí. Hơn nữa cần trau dồi kiến thức toàn diện hơn. Không chỉ thu hẹp ở phạm vi kinh doanh. Doanh nhân cần có kiến thức rộng hơn ở nhiều lĩnh vực khác nhau, điều này giúp nâng cao trình độ, cũng như giúp doanh nhân mạnh dạn, tự tin hơn trong giao tiếp với đối tác trong và ngoài nước.

Bốn là: *Doanh nhân là những người cần hết sức tuân thủ pháp luật, các ban hành, chính sách của nhà nước.* Có ý thức tuân thủ và trau dồi thêm hiểu biết về luật pháp để tránh những sai phạm trong kinh doanh ảnh hưởng đến cá nhân, doanh nghiệp, đất nước.

Năm là: *Có ý thức trách nhiệm với cộng đồng.* Đây là điều không thể thiếu đối với những doanh nhân thực sự. Vì làm kinh doanh không phải chỉ để tìm kiếm lợi nhuận mà còn là vì trách nhiệm với xã hội, với cộng đồng xung quanh. Lương thiện là đức tính nhất định cần phải có của các doanh nhân trong bất kỳ điều kiện nào. Lương thiện là một phẩm hạnh của con người và doanh nhân là một con người nên tự nhiên có đòi hỏi về sự lương thiện. Vậy lương thiện trong kinh doanh là thế nào? Là không cho chất độc hại vào sản phẩm, là bán sản phẩm dịch vụ đúng như quảng cáo. Lương thiện nó có mặt ở mọi hành vi, nhưng tựu trung lại thì lương thiện chính là trân trọng và bảo vệ các giá trị sống của con người trong khi mình cung cấp các dịch vụ và các sản phẩm cho nó.

Sáu là: Các doanh nhân phải biết quản lý và có tầm nhìn chiến lược, phải có sự sáng tạo riêng, tạo sự khác biệt, đam mê, ổn định trong tư duy và nhạy bén trong hành động. Doanh nhân có tầm phải là người tổ chức được bộ máy, dùng được nhân sự và điều hành hiệu quả. Ngoài ra, các doanh nhân cần làm chủ được những nhân tố như vi tính, ngoại ngữ, văn hóa giao tiếp, yêu cầu riêng có của từng thị trường. Những kỹ năng này đã được các doanh nhân quốc tế tại Singapore, Hàn Quốc, Malaysia... chú trọng, đầu tư chiều sâu từ lâu, nhưng Việt Nam lại chưa chú ý đúng mức hoặc thực hiện hiệu quả thấp. Do đó, thời gian

tới, để đi theo chuẩn mực quốc tế, các doanh nhân phải xây dựng môi trường kinh doanh có chữ tín hàng đầu, tạo bản lĩnh và chuẩn mực của chính doanh nhân, tạo năng lực nắm bắt và thích ứng với thị trường.

4. Kết luận

Ngày càng có nhiều doanh nhân được cộng đồng doanh nhân Việt Nam và xã hội công nhận tài năng, lối sống tích cực của họ. Họ được thế giới vinh danh vì những thành tựu và đóng góp của mình cho cộng đồng. Đó là những doanh nhân luôn làm việc nghiêm túc, hết mình với công việc, đam mê và biết truyền lửa, truyền nhiệt huyết tới những người đồng sự thông minh quanh họ. Họ đòi hỏi tính trách nhiệm rất cao, biết tìm ra nguồn năng lượng tích cực để luôn lạc quan, không dừng bước trước thử thách. Bên cạnh đó, một số khác trong cộng đồng doanh nhân Việt Nam vẫn còn nhiều hạn chế như mức độ dám chấp nhận rủi ro thấp; kinh nghiệm lãnh đạo, quản lý, nghệ thuật trong kinh doanh chưa điều luyện, thiếu kiến thức về thị trường quốc tế, kinh nghiệm, kỹ năng, năng lực dự đoán thị trường; thiếu tầm nhìn xa trông rộng, muốn được hưởng thụ sớm, phung phí, tự mãn; thiếu tinh thần đoàn kết. Không ít những doanh nhân - doanh nghiệp hiện nay có lối sống tiêu xài lãng phí, chối bỏ trách nhiệm với cộng đồng xã hội, nhu cầu thỏa mãn mong muốn về ăn, mặc, ở, vật chất cao từ đó nhu cầu khẳng định bản thân cũng tăng lên. Từ thực trạng và những đề xuất đã nêu trên tác giả hy vọng rằng doanh nhân Việt Nam ngày càng có những ý thức hoàn thiện bản thân góp phần việc hoàn thiện các định chế bắt buộc □

Tài liệu tham khảo

- [1] Nguyễn Viết Lộc, *Doanh nhân Việt Nam với vấn đề nắm bắt cơ hội kinh doanh*, Tạp chí Khoa học ĐHQGHN, Kinh tế và Kinh doanh (2013), tập 29, số 4, tr.35-43.
- [2] Trần Văn Bính (chủ biên), *Giáo trình Lý luận Văn hóa và Đường lối văn hóa của Đảng*. NXB Chính trị Quốc gia, H. 2000, tr.190.
- [3] Đặng Ngọc Tùng (chủ biên) (2011), *Xây dựng giai cấp công nhân Việt Nam giai đoạn 2011 - 2020*, NXB Lao động, Hà Nội.
- [4] Trần Văn Giàu (1957), *Giai cấp công nhân Việt Nam*, NXB Sự thật, Hà Nội.
- [5] Vũ Khiêu (1983), *Lối sống là gì?*, Tạp chí Xã hội học, số 2.

- [6] Hoàng Chí Bảo (2010), *Một số vấn đề phát triển lý luận về giai cấp công nhân Việt Nam trong điều kiện kinh tế thị trường đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế*, NXB Lao động, Hà Nội.
- [7] *Vài nét về lối sống công nhân hiện nay*, Tạp chí nghiên cứu khoa học Trường Đại học Công đoàn số 3 tháng 1 năm 2016.
- [8] Bùi Minh (2014), *Lối sống công nhân Việt Nam trong điều kiện công nghiệp hóa*, Tạp chí Khoa học xã hội Việt Nam, số 4, tr.77.

Ngày nhận bài: 28/6/2019

Ngày chuyển phản biện: 1/7/2019

Ngày hoàn thành sửa bài: 22/7/2019

Ngày chấp nhận đăng: 29/7/2019
